

Bydgoszcz, 28.11.2020 r.

dr hab. Krzysztof Wroniszewski
Sztuki muzyczne
Dyscyplina artystyczna instrumentalistyka
Akademia Muzyczna im. F. Nowowiejskiego
w Bydgoszczy

RECENZJA

Zlecniodawcą recenzji jest Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 14.03.2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki w zw. Z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 roku.

Dotyczy

Uchwałą nr 60/2020 Senatu z dnia 29 czerwca 2020 roku. Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku w sprawie przewodu doktorskiego w dziedzinie: sztuki muzyczne, dyscyplinie: instrumentalistyka, specjalności: obój, **mgr Aleksandry Panasik**.

Zgodnie z Uchwałą nr 60/2020 Senatu z dnia 29 czerwca 2020r. Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki zostałem powołany do funkcji recenzenta w w/w przewodzie doktorskim.

Całości dokumentacji w przewodzie doktorskim Pani mgr Aleksandry Panasik, oprócz pracy doktorskiej wraz z opisem oraz opinii Promotora, Prof. Józefa Raatza składała się z następujących elementów :

- uchwała o wszczęciu przewodu doktorskiego
- uchwała w sprawie wyznaczenia mnie recenzentem pracy doktorskiej
- podstawowe dane osobowe wraz z kserami dyplomów
- relacja z przeprowadzonego głosowania wraz z wynikiem
- relacja obecności członków Rady Wydziału
- życiorys Kandydatki oraz koncepcja pracy doktorskiej
- dwa egzemplarze spisu dorobku wraz z Pracą doktorską i nagraniem CD.

Podstawowe dane o kandydacie

Urodzona 04.04.1993 r. w Lublinie. Ukończyła PSM I st. w Giżycku klasie oboju mgr Diany Sienkiewicz. Później kontynuowała naukę w PSM II st. im. Z. Noskowskiego w Gdyni pod kierunkiem mgr Jolanty Kowalczyk. Następnie rozpoczęła studia w klasie oboju na Wydziale Instrumentalnym Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku w klasie prof. Józefa Raatza. Dyplom ukończenia otrzymała w 2017 roku i rozpoczęła studia doktoranckie w rodzimej uczelni. W ramach programu Erasmus+ studiowała w Stuttgarcie - klasa prof. Christiana Schmitta oraz w Bremen u prof. Christiana Hommela. Brała udział w wielu kursach mistrzowskich w kraju i za granicą, prowadzonych przez znaczących pedagogów oboju. Uczestniczyła w rejestracji wielu nagrań płytowych jak również w kilku festiwalach. Prowadzi aktywną działalność koncertową współpracując z wieloma orkiestrami.

W swojej karierze występowała na Międzynarodowym Festiwalu Orkiestrowym „Eurorchestries” we Francji i brała udział w premierze opery barokowej która odbyła się na Zamku Królewskim w Warszawie, przy współpracy Geneva University of Music (2015). W 2019 roku koncertowała w składzie International Ensemble Modern i uczestniczyła w warsztatach improwizacji prowadzonych przez Zeenę Parkins. Koncertuje w kraju i za granicą, a koncerty obejmują występy solowe, w zespołach kameralnych oraz większych składach orkiestrowych. Obecnie pracuje nad projektem płyty z muzyką na obój i elektronikę, współpracując m. in. z kompozytorami takimi jak S. Hong, czy P. Clouvel.

Pracę pedagogiczną rozpoczęła w PSM I st. w Giżycku prowadzonymi tam warsztatami dla oboistów.

Czynnie uczestniczy w wielu kursach, festiwalach, konferencjach i konkursach, co świadczy o ciągłym dążeniu do doskonalenia się.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Temat pracy:

„TWÓRCZOŚĆ OBOJOWA EUGENE’A BOZZY I JEJ ZASTOSOWANIE W DYDAKTYCE”

Praca doktorska w postaci dzieła artystycznego zarejestrowanego na CD przedstawia następujące utwory Eugene’a Bozzy;

1. Fantaisie pastorale na obój i fortepian, Op. 37
2. Sonata na obój i fortepian
3. Conte pastoral na obój i fortepian

4. Air de vielle na obój i fortepian
5. Etiuda nr 13 z 18 Etudes na obój solo
6. Etiuda nr 1 z 14 Etudes sur des modes karnatiques na obój solo
7. Etiuda nr 1 z Graphismes na obój solo

Ocena pracy

Z wielką przyjemnością i satysfakcją usiadłem do opisanie pracy doktorskiej i dorobku artystycznego Pani Aleksandry Panasik, gdyż postać kandydatki jest mi znana z wielu działań w środowisku muzycznym oraz społeczności oboistów. To uznana już na naszym rynku instrumentalistka, której występ miałem okazję wysłuchać swego czasu. Mogę stwierdzić, że zaprezentowała się wtedy jako bardzo wszechstronna indywidualność, odnajdująca istotę wielu stylów muzycznych. Jest zarówno niezłym znawcą historii muzyki francuskiej XX wieku jak i wnikliwym poszukiwaczem inspiracji zakorzenionej w tej epoce. Z pewnością to było powodem tego, że wybrała sobie właśnie taki a nie inny temat pracy doktorskiej.

Pierwszy rozdział przybliży czytelnikowi w sposób bardzo przystępny całą definicję stylu epoki i kompozytora, jak również rolę instrumentów dętych w ich tworzeniu. Autorka analizuje spuściznę najbardziej znanych i znaczących twórców, którzy przyczynili się do jego rozwoju i wywarli na nim największe piętno. Drobiazgowo scharakteryzowała postać i styl całej twórczości Eugene'a Bozzy na tle jego rówieśników oraz wszystkie wpływy, którym ulegała, w tym elementy różnych kultur, m.in. wschodniej.

Rozdział drugi to analiza najistotniejszych aspektów w nauczaniu gry na instrumencie z uwzględnieniem dydaktyki gry na oboju. Te elementy to: postawa, zadęcie, oddech, artykulacja, dynamika, vibrato, intonacja, rytm, brzmienie, operowanie barwą, forma oraz indywidualność stylu gry. W tej części przybliży również postacie wielkich wirtuozów swoich epok i ich dzieła, służące dydaktyce instrumentalnej - ale nie tylko - także ciekawe elementy różnych publikacji w zakresie radzenia sobie z wieloma aspektami pracy muzyka, takimi jak; trema, gra z pamięci, wybór tempa i różne sposoby ćwiczenia. Rozdział zawiera też opis publikacji dydaktycznych, wydanych przez najwybitniejszych oboistów swoich czasów. To najważniejsze zbiory etud i szkoły stworzone dla polepszenia i rozwoju adekwatnych technik gry, stosowanych we wszystkich epokach.

Rozdział trzeci zawiera omówienie wybranych kompozycji E. Bozzy z wykorzystaniem oboju solo oraz z fortepianem pod kątem walorów dydaktycznych. Są to głównie trzy zbiory etud mających postać kaprysów

i wykorzystywanych czasami jako utwory solowe podczas koncertów. W tej części ważne jest też przybliżenie czytelnikowi schematu tworzenia 72 skal karnatyckich, wywodzących się z muzyki południowych Indii, gdyż są one wykorzystane w zbiorze 14 etiud napisanych w 1972 r. Ich odmienność od muzyki europejskiej może stanowić wyzwanie dla zapoznających się z tymi utworami napisanymi w innym systemie tonalnym o skomplikowanych strukturach rytmicznych. Z pewnością są to kompozycje bardzo interesujące, mogące uwrażliwić na barwę dźwięku, styl kształtowania fraz oraz nieco odmienne podejście do muzyki. Ciekawym i pożytecznym w tej części pracy jest również opisanie zbioru zatytułowanego „Graphismes”. Może on stanowić cenną pomoc w zakresie kształtowania umiejętności odczytywania nowoczesnych zapisów muzyki współczesnej. Ostatni fragment tej części traktuje o wybranych utworach kameralnych, które są najczęściej i najchętniej wykonywane przez oboistów. Są to kompozycje, które oprócz pierwiastka dydaktycznego, świadczą o kunszcie artystycznym opisywanego kompozytora. Może zabrakło mi trochę do kompletu „Fantaisie Italienne”? Chociaż autorka wspomniała o niej w następnym podrozdziale, opisującym pozostałe utwory E. Bozzy z wykorzystaniem oboju.

Celem pracy było ukazanie twórczości E. Bozzy jako bardzo wszechstronnego i plastycznego materiału dydaktycznego, przydatnego do nauki gry na instrumentach dętych. Obejmuje on repertuar od utworów prostych i bardzo wygodnych w początkowym etapie nauki po trudniejsze oraz całkowicie wirtuozowskie. Metody badawcze wykorzystane przez autorkę to głównie porównania skal trudności pomiędzy wybranymi utworami i ich analiza oraz odkrywanie ich znaczenia dla skuteczności równomiernego doskonalenia warsztatu wykonawczego. Wyniki badań w tego typu pracy o charakterze porównawczym są oczywiste. Autorka w sposób bardzo przemyślany poukładała swoje tezy, które w dalszym toku dokładnie wyjaśnia. Myślę, że układ części jak i cała struktura rozprawy ma odpowiednie proporcje i układa się w sensowną i logiczną całość. Praca wydaje się być bardzo pozytywną, a zawarte w niej wnioski są zasadne i właściwe. Napisana jest również w miarę poprawnym i zrozumiałym dla czytającego językiem. Sam styl oraz walory literackie nie mają dla mnie specjalnie większego znaczenia, gdyż czytając tego typu rozprawy z założenia interesuję się głównie wartością merytoryczną. Nie przeszkadzają mi również tzw. literówki, które nielicznie można spotkać w tej rozprawie. Strona formalna pracy w mojej ocenie jest bez większego zarzutu, a cel, jaki autorka przed sobą postawiła, jest jasny i został osiągnięty zadowalająco. Kandydatka rzeczowo przedstawiła jaki jest związek kompozytora z dydaktyką i jakie korzyści może przynieść praca nad jego utworami. Również unaoczniała to, co czyni utwory E. Bozzy wartościowymi pod względem wyrazu na równi z czynnikami dającymi możliwości rozwoju

instrumentaliście. Wartość praktyczna rozprawy jest nie do przecenienia, zwłaszcza ze względu na fakt, iż nie ma wielu źródeł opisujących twórczość i znaczenie tego kompozytora. Jego utwory na obój solo również niezmiernie rzadko pojawiają się na estradach i w dyskografiach - zwłaszcza w Polsce. Wybór literatury oraz materiałów źródłowych do osiągnięcia celu tej pracy jest optymalny i obejmuje najważniejsze pozycje w tym zakresie. Sama praca w świetle istnienia nielicznych źródeł stanowi dodatkową pozycję dającą szansę na poszerzenie wiedzy o kompozytorze i jego twórczości.

Ze względu na to, że lepiej czuję się w roli znawcy swojego instrumentu niż pisarstwa, ważniejsze jest dla mnie dzieło artystyczne w postaci zarejestrowanych nagrań, ponieważ ich zawartość daje mi przeświadczenie, że kandydatka w przyszłości może stać się autorytetem w swojej dziedzinie, co będzie przekładało się na to, czy ktoś w przyszłości zechce z jej wiedzy i doświadczenia skorzystać i czegoś się od niej nauczyć.

Opis dzieła artystycznego

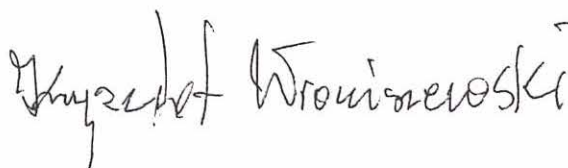
Na dzieło artystyczne składają się nagrania siedmiu utworów autorstwa Eugene'a Bozzy, wybranych spośród jego bogatej twórczości. Instrumentalistka dobrała je tak, by odzwierciedlały wszystkie dostępne środki wyrazowo - interpretacyjne i techniczne opisane w swojej pracy. Muszę również nadmienić, że w tym przedsięwzięciu bardzo pozytywnie towarzyszy pianistka p. Magdalena Ochlik-Jankowska, a obie panie niewątpliwie stanowią znakomicie rozumiejący się duet. W ich wykonaniach słyszymy bogatą paletę wszystkich możliwości wyrazowych wraz z różnymi indywidualnymi pomysłami, jakie poddaje inwencja twórcza. Wiele blasku i poetyczności dodaje jeszcze fakt swobodnego posługiwania się instrumentami w połączeniu z intelektualnym podejściem do muzyki. Godnym zauważenia jest jeszcze to, że w swoim wykonawstwie, poza ideałami europejskimi, umiejętnie uwypuklają elementy i czar muzyki wschodniej. Taka jakość nadaje szczególnego znaczenia samemu brzmieniu i w sposób istotny wyróżnia te nagrania spośród innych. Analizując samą partię oboju można łatwo zauważyć, że autorka zna wszystkie osiągnięcia w zakresie środków wyrazu, jakie w historii i współcześnie wymyślono, i używa do wykreowania opisanych przez siebie dzieł. U tak dobrej instrumentalistki to przecież nic dziwnego, natomiast w swej grze i inwencji muzycznej nie pokazuje ich na dosłownych zasadach - „słuchajcie, ja to znam” - jak robi to wielu wykonawców. Każdy użyty efekt ma swoje przemyślane miejsce i stanowi integralną i właściwą w odbiorze część muzycznego przekazu. Jest jednocześnie jednością z całą wypowiedzią, tworzącą harmonijny przekaz własnych myśli. Mam wrażenie, że w swoich intencjach artystka jest bardzo poetyczna i pogodna, a frazy nie są zbyt żywiołowe i chaotyczne, ale prowadzone z wielkim smakiem. Swoboda techniki gry, jak i sposób narracji

powoduje, że całkowicie panuje nad formą kreując ciekawe barwy, przestrzeń i nastrój, inspirując tym swoich słuchaczy. Estetyka i stylistyka wykonania ma korzenie w latach osiemdziesiątych XX wieku, co również osobiście bardzo mi odpowiada, jako właściwe podejście do odtwarzania muzyki Eugene'a Bozzy.

Konkluzja

Stwierdzam, iż według oczekiwań formułowanych w wymaganiach art.13 ust.1 Ustawy z dnia 14.03.2003, zarówno dzieło artystyczne Pani Aleksandry Panasik jak i jego opis dowodzi, że jest ona artystką w pełni świadomą i dojrzałą, która bierze czynny udział w życiu muzycznym środowiska muzycznego, przyczyniając się do rozwoju swojej dziedziny. Oceniając jej postawę, wiedzę, zapał i entuzjazm wypada mi tylko życzyć wielu sukcesów i radości w tym, co tworzy i propaguje.

Przedstawioną pracę doktorską mgr Aleksandry Panasik na temat: „ **Twórczość Eugene'a Bozzy i jej zastosowanie w dydaktyce** ” oceniam pozytywnie oraz wnioskuję o dopuszczenie do jej publicznej obrony.

Krzysztof Wroniszewski